

Protokoll 3/2025

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets
sammanträde måndagen den 3 februari 2025 kl. 13:30-15:45,
Kansliokalerna, Hantverkargatan 3H

Övriga närvarande

Inga Varg Ordförande
Katarina Borg Vice ordförande §§4-10
Elisabet Jermsten
Desirée Johansson
Anders Johnson
Måns Lönnroth
Monica Muro de Santa Cruz
Catharina Nolin
Laila Reppen
John Stenborg
Knut Weibull
Monica Hector Protokollförare
Fredrik Jöngren Handläggare
Henrik Nerlund Sekreterare
Roseana De Almeida Föredragande §4
Susanne Arvidsson Föredragande §5
Zsolt Juhasz Föredragande §6

Justerare

Catharina Nolin

Datum för justering

Paragraf

§§1-10

Protokollförare

Monica Hector

§ 1

Val av justerare samt dagordning

Beslut

Valdes ledamot Catharina Nolin att tillsammans med ordförande justera protokollet. Beslöts uppta ärenden i ordningen: 1-2, 4, 6-8, 5, 3, 9-10.

§ 2

Nästa sammanträdesdag

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder den 3 mars 2025, kl. 13.30.

§ 3

Protokoll fört vid sammanträde 2025-01-20

Beslut

Anmälades att protokoll fört vid rådets ordinarie sammanträde 2025-01-20 justerats i vederbörlig ordning.

§ 4

Farsta 2:1, Äpplarö 2 och 3 m.fl., förslag till detaljplan för del av, 2021-12892

Stadsbyggnadskontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Farsta 2:1, Äpplarö 2 och 3 m.fl., förslag till detaljplan för del av, 2021-12892. Rosena De Almeida, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet. SR 2025/9

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag i syfte att möjliggöra nya bostäder i ett kollektivtrafiknära läge samt att stärka befintliga kopplingar till naturmarken, gröna stråk och omkringliggande bebyggelse. Planförslaget innehåller cirka 100

bostäder som avses uppföras som hyresrätter för seniorboende. Bostadshusen, i förslaget utformade som fyra punkthus, placeras i kuperad terräng och delvis byggda i souterräng. Bebyggelsens skala varierar därför mellan fem våningar med indragen sjätte våning mot kvartersgatan i söder och sex våningar med en sjunde indragen våning mot naturmarken i norr. Parkering anordnas inom planområdet i öster och väster, delvis som markparkering och delvis i underjordiskt garage. Ett lågt parkeringstal och mobilitetsåtgärder ska uppmuntra hållbara färdsätt – Farsta centrum med pendeltåg och tunnelbana ligger ca 100 meter från planområdet.

Skönhetsrådet ställde sig positivt till planförslaget men hade vissa farhågor vad gällde den föreslagna bebyggelsens höjd. Enligt rådets uppfattning är det mycket viktigt att de nya byggnaderna inte på något sätt tillåts förändra områdets karaktär och den tydliga skillnad som finns mellan de låga lamellhusen vid Brunskogsbacken och de högre husen på Ullerudsbacken. Detta bör således utredas och redovisas ytterligare i det fortsatta planarbetet. Rådet hade dock ingen erinran mot den valda hustypologin och byggnadernas riktning stämmer väl med hur de befintliga punkthusen i området placerats.

Uteplatser, delvis i souterrängläge i norrslänt, ger inte särskilt goda förutsättningar vare sig för bra vistelsevärden sett till rekreation, grillning eller odling. Enligt rådets uppfattning bör kvartersgårdarna mot gatan i stället planeras så att de i högre utsträckning kan nyttjas av de boende. Naturmarken mellan husen kan då också bevaras i större grad och tillföra kvaliteter till boendemiljön och det stärker upplevelsen av att husen står i naturmark. I sammanhanget ville rådet påpeka att stadsbyggnadskontoret i de planförslag där man tar naturmark i anspråk även redovisar hus naturmarkssituationen ser ut i närområdet. Varje ingrepp i naturmark kan, sett utifrån varje förslag, se ut att vara av mindre betydelse men sammantaget kan konsekvenserna för natur och djurliv bli stora.

Vad gällde byggnadernas gestaltning ansåg rådet att byggnaderna skulle få en renare silhuett om takvåningarna och den volym för teknik som ytterligare adderar till höjden hanteras på annat sätt. Först och främst bör tekniken inlemmas i byggnadens volym. Om detta inte är möjligt bör inte den indragna våningen utformas som del av taket utan som en fortsättning på byggnadens övriga fasadgestaltning, om än den är i ett indraget läge. En teknikvåning ovanpå en takvåning såg rådet således inte som en god arkitektoniska gestaltning av punkthusen. Vidare bör balkongernas placering ses över. Balkonger i nordostligt läge blir knappast särskilt användbara och rådet ville därför se att balkongerna placeras i lägen där de boende kan ha användning av dem.

Slutligen ansåg rådet att p-talet för planområdet är för högt med tanke på att området ligger i närheten av såväl bussar som pendeltåg och tunnelbanan. Tillgången på parkeringsplatser i närområdet torde vara god och enligt rådets uppfattning bör därför parkeringsbehoven utredas ytterligare.

Handlingar i ärendet

- SR 2025/9-11 Samrådsbrev
- SR 2025/9-13 Planbeskrivning - samråd
- SR 2025/9-2 Plankarta samråd
- SR 2025/9-3 Mobilitets- och parkeringsutredning
- SR 2025/9-4 Naturvärdesinventering bilaga 4
- SR 2025/9-5 Mark- och miljöinventering
- SR 2025/9-6 Naturvärdesinventering bilaga 5
- SR 2025/9-7 Naturvärdesinventering med fågel- och fladdermusinventering
- SR 2025/9-12 Utredning bevarande av träd
- SR 2025/9-8 Skyfallsutredning
- SR 2025/9-9 Riskutredning
- SR 2025/9-10 Dagvattenutredning

§ 5

Vita Liljan 3 m.fl., förslag till detaljplan, 2016-14271

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Vita Liljan 3 m.fl., förslag till detaljplan, 2016-14271. Susanne Arvidsson, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2025/21

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka planförslaget i föreliggande form.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Detaljplaneförslaget syftar till att möjliggöra upp till 755 bostäder i flerbostadshus samt lokaler med publikt innehåll i Bredäng som en komplettering till befintlig bebyggelse samt på- och tillbyggnader av sparade byggnader. Förslaget syftar vidare till att tillföra stadskvaliteter i stadsdelen samtidigt som värdefulla karaktärsdrag i Bredäng stadsmiljö värnas.

Bredäng är en tydlig representant för det tidiga 1960-talets planeringstänkande med fristående bebyggelse i ett parklandskap.

Stadsdelens ryggrad består av 36 skulpturala skivhus i en slinga, där bebyggelsen placerats nord-sydligt i en riktning vriden 15 grader medsols. Utanför denna finns lägre lamellbebyggelse och radhus. Trafiksystemet är differentierat med entrélösa matargator för motortrafik och ett gent gång- och cykelvägsnät som planskilt förbinder bostadshusen med stadsdelens centrum. Varannan bostadsgård är grön med lekplatser och varannan hårdgjord för bilparkering.

Skönhetsrådet ansåg att Bredäng går att komplettera, men ansåg att det är viktigt att respektera den bebyggelsemässiga ryggrad som skivhusen utgör. I det föreliggande förslaget tas skivhusens riktningar i huvudsak upp vilket råder fann positivt. Det är utöver detta välkommet att förtätningsförslaget tas i ett större grepp som har förutsättningar att samspela bättre med befintlig storskalig bebyggelse än om det hade gjorts styckevis och delat.

Skönhetsrådet ansåg att punkthus som typologi är en framkomlig väg vid komplettering av storskaliga områden, men att dessa behöver underordna sig befintliga höjder. I kvarteret Vita liljan ansåg rådet att exploateringsgraden behöver minska och att de punkthus som står på den tillkommande gården bör utgå för en bättre bostadsmiljö. Greppet att stärka Bredängsvägen med entréer och lokaler kan bli ett värdefullt tillägg, men förslaget skulle vinna på att öppna fler siktlinjer genom den kommande bebyggelsen. Bebyggelsen i kvarteret Utile dulci behöver liksom i Vita liljan sänkas något, och tydligare inordna sig i stadsdelens riktning.

Rådet ansåg att det föreslagna skivhuset i kvarteret Urmakaren ska utgå i den form det nu presenteras i. Det är inte ett lyckat drag att en ensam byggnad med samma volym får avsluta en redan avslutad bebyggelserad. Det föreslagna nya skivhuset upplevs härma de angränsande äldre, men hänger ändå inte ihop med dem. Rådet ansåg att om den annars vackra naturslänten i Urmakaren ska bebyggas behöver det vara av en skiftande typologi, förslagsvis lägre punkthus i en grupp.

Slutligen ansåg Skönhetsrådet att påbyggnaderna på den gamla panncentralen och Bredängs kyrka i den presenterade utformningen inte kan accepteras. Det är förvisso ambitiöst att införa skyddsbestämmelser, men värdet av dem devalveras när så dominerande påbyggnader adderas. Panncentralen riskerar, i förslaget, att reduceras till en sockel för en pretentiös påbyggnad.

Handlingar i ärendet

- SR 2025/21-34 Samrådsbrev
- SR 2025/21-31 Planbeskrivning samråd
- SR 2025/21-33 Plankartor samråd
- SR 2025/21-3 Antikvarisk konsekvensanalys

- SR 2025/21-17 Dagsljusstudie Vita Liljan 2
- SR 2025/21-27 Antikvarisk förundersökning Vita Liljan 2
- SR 2025/21-28 Antikvarisk förundersökning Bredängs Kyrka
- SR 2025/21-30 Bredäng, kulturmiljöanalys
- SR 2025/21-32 Plankartor samråd Bredängs kyrka
- SR 2025/21-2 Dagvattenutredning allmän plats
- SR 2025/21-5 Dagsljusutredning Utile Dulci
- SR 2025/21-6 Riskbedömning Vita Liljan 3-4 & Utile Dulci
- SR 2025/21-7 Dagsljusutredning Vita Liljan 3-4
- SR 2025/21-8 Dagvattenutredning Bredängs kyrka
- SR 2025/21-9 Trafikutredning Vita Liljan 2
- SR 2025/21-10 Trafikutredning östra Bredäng
- SR 2025/21-11 Konstruktionsutredning Vita Liljan 2
- SR 2025/21-12 Dagvattenutredning Urmakaren
- SR 2025/21-13 Parkeringsutredning Urmakaren
- SR 2025/21-19 Ljusförhållanden Urmakaren
- SR 2025/21-21 Ljusförhållanden Bredängs kyrka
- SR 2025/21-14 Trafikutredning Vita Liljan 3 & 4
- SR 2025/21-15 Skyfallsutredning
- SR 2025/21-16 Trafikutredning Utile Dulci
- SR 2025/21-18 Ljusförhållanden Vita Liljan 2-4
- SR 2025/21-20 Ljusförhållanden Utile Dulci
- SR 2025/21-22 Artskyddsbedömning
- SR 2025/21-23 Natur konsekvensbedömning
- SR 2025/21-24 Parkering cykel Bredängs kyrka
- SR 2025/21-25 Parkering & avfall Bredängs kyrka
- SR 2025/21-26 Konstruktionsutredning Bredängs kyrka
- SR 2025/21-29 Naturvärdesinventering, spridningsanalys

§ 6

Godsfinkan 1, förslag till detaljplan, 2023-17231

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Godsfinkan 1, förslag till detaljplan, 2023-17231. Zsolt Juhasz, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2025/15

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Planförslaget innebär att befintliga kontorsbyggnader från 1989 ges byggrätt och att de ges användningsbestämmelser som medger både kontor och den nuvarande användningen som skola. Befintliga parkeringsytor blir enligt planförslaget möjliga att iordningställa som skolgård. Mindre tillägg som sophus och skärmtak medges, men i övrigt tillkommer ingen byggrätt.

Skönhetsrådet ställde sig mycket positivt till att de befintliga byggnaderna bevaras. Kontorshusen, som består av tre kopplade punkthus med fasader i glas och betongelement, ritades av Robert Larssons arkitektkontor och är tidstypiska i sin utformning. Eftersom de tillkommit före stadsdelen Hammarby Sjöstad minner de dessutom om områdets tidigare användning som industri- och kontorsstadsdel. Detta ger platsen ett tidsdjup med fler berättelser och därmed en större avläsbarhet av stadens historia.

Rådet ansåg vidare att byggnadernas innehåll som högstadieskola motiverar en bättre utemiljö och ser positivt på att en ordentlig skolgård för äldre elever iordningställs på parkeringsplatsernas ytor.

Handlingar i ärendet

- SR 2025/15-5 Samrådsbrev
- SR 2025/15-3 Planbeskrivning samråd
- SR 2025/15-2 Plankarta samråd
- SR 2025/15-4 Barnkonsekvensanalys
- SR 2025/15-6 Dagvattenutredning
- SR 2025/15-7 Yttrande tillgänglighet
- SR 2025/15-8 PM Uppdaterad miljö och hälsoriskbedömning
- SR 2025/15-9 Trafik och parkeringsutredning

§ 7

Anmälningar för kännedom

Sammanfattning

Med anledning av ett ärende på anmälningslistan lyfte ledamot J Stenborg frågan om det finns information rörande planerna på Kungsträdgårdens upprustning. Sekreteraren har i nuläget ingen ytterligare information i ärendet.

Anmälda handlingar

- Ta del av äldre handlingar. Svar med e-post
- Förfulande permanenta varningsflaggor. Svar med e-post
- Tjänsteanteckning
- Kungsträdgårdens upprustning. Svar med e-post

- (Signerad) Kungsholmen 2:8, nybyggnad av restaurang/bastuponton, 2022-12018
- Tennisbollen 1, planerad 11-manna fotbollsplan i Kristineberg. Svar med e-post
- Nedskräpning på Råambshovsleden, Kungsholmen. Svar med e-post
- Förändringar i kulturhistoriskt värdefulla områden. Svar med e-post
- (Signerad) Näckrosen 14 och 24, förslag till detaljplan, 2024-01796
- Hometown-skylden vid Slussen. Svar med e-post
- (Signerad) Måsholmen 33, fasadbelysning, 2024-08767

§ 8

Nästa delegationssammanträde

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådet delegerade sammanträder den 17 februari 2025, kl. 13.30.

§ 9

Sekreteraren informerar

Sammanfattning av ärendet

Sekreteraren informerade om att han kommande måndag befinner sig i Malmö för inspelning av tv-program om svensk bebyggelse för SVT.

Sekreteraren informerade om att han varit i kontakt med media om rådets yttrande angående en fotbollsplan i Kristinebergs strandpark.

§ 10

Övriga frågor

Sammanfattning av ärendet

Under föregående sammanträde lyftes frågor om vad som händer med planerna för polishusets utbyggnad respektive önskan om information om planerna på nya mobilitetsdirektiv för Stockholms stad. Kansliet har ingen information om planerna för polishuset på Kungsholmen mer än att det sedan 2015 finns en gällande plan för Kronoberg 18, dvs. den västra delen av kvarteret som rymmer myndigheten.

Skönhetsrådet har efter kansliets kontakt med ansvarig rotel remitterats planerna på nya mobilitetsdirektiv - "Revidering av riktlinjer för projektspecifika och gröna parkeringstal, KS 2024/1429" som ska besvaras senast 1 april 2025. Rådet kommer att få en föredragning av ärendet under sammanträdet 3 mars

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Monica Christina,Hector	2025-02-06
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2025-02-06
Inga Margareta,Varg	2025-02-06
Eva Gunilla Catharina,Nolin	2025-02-06